

PAPER DETAILS

TITLE: HEMSİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL DUYARLILIK ÇALIŞMASI YAPMALARININ
BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ALGILARINA ETKİSİ

AUTHORS: Belgin SEN ATASAYAR,Özge ISERİ

PAGES: 95-103

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2104167>

The Effect of Nursing Students' Social Sensitivity Studies on Individual Entrepreneurship Perceptions

Belgin ŞEN ATASAYAR^{1,a}, Özge İŞERİ^{1,b}

¹Department of Surgical Diseases Nursing, Faculty of Health Sciences, Ondokuz Mayıs University, Samsun, TURKEY

ORCIDS: ^a 0000-0001-9680-7439, ^b 0000-0002-6623-8973

ABSTRACT

Their study aims to determine the effect of nursing students' social sensitivity studies on their individual entrepreneurship perceptions. The research was carried out as a pretest-posttest, single group quasi-experimental design. The population of the study consisted of 148 fourth-year students studying in the Nursing Department of a university in the Central Black Sea Region of Turkey in the spring term of 2020-2021. The study was completed with 121 students who agreed to participate in the research. Personal Information Form and Individual Entrepreneurship Perception Scale were used to collect the data. Descriptive statistics and correlation analysis were used in analyzing the data. 80.2% of the students participating in the study were women. While 70.2% of the students said that being an entrepreneur is important for social sensitivity work before the training, this rate was 78.5% after the education. Similarly the rate of students who said that being an entrepreneur is important in nursing was 90.9% before education, the rate increased to 93.4% after education. When the sociodemographic characteristics of the students were compared according to the Individual Entrepreneurship Perception Scale total scores averages, it was found that there was statistical significance between both the pre-test and post-test scores. There is a significant relationship between the states of "Thinking that social awareness work is effective", "Thinking that being an entrepreneur is important" and "Thinking that entrepreneurship is important for social awareness work" and the total score average of the scale. In addition, a significant difference was found between the students' "thinking that entrepreneurship is important in nursing" and their post-test scale mean scores. Giving awareness projects that will provide social benefit to nursing students improves students' individual entrepreneurship perceptions. Therefore, it is recommended to include the courses that will support this developmental area in the curriculum and conduct the study in larger groups since the research was carried in one center.

Key words: Entrepreneurship, Individual entrepreneurship, Nursing student, Social awareness work.

Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Duyarlılık Çalışması Yapmalarının Bireysel Girişimcilik Algılarına Etkisi

ÖZ

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin toplumsal duyarlılık çalışması yapmalarının bireysel girişimcilik algılarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, ön test-son test tek gruplu yarı deneysel olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini; Orta Karadeniz'de bulunan bir üniversitenin Hemşirelik Bölümü'nde, 2020-2021 yılı bahar döneminde öğrenim gören 148 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmuş, araştırmaya katılmayı kabul eden 121 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında, literatür doğrultusunda hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise, tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 80.2'si kadındır. Eğitim öncesi öğrencilerin % 70.2'si toplumsal duyarlılık çalışması için girişimci olmak önemlidir derken, eğitim sonrası bu oran % 78.5 olmuştur. Hemşirelikte girişimci olmak önemlidir diyen öğrencilerin oranı, eğitim öncesi % 90.9 iken eğitim sonrası oran % 93.4'e yükselmiştir. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, hem ön test hem de son test puanları arasında istatistiksel önemlilik olduğu belirlenmiştir. "Toplumsal duyarlılık çalışmasının etkili olduğunu düşünme", "girişimci olmanın önemli olduğunu düşünme" ve "toplumsal duyarlılık çalışması için girişimciliğin önemli olduğunu düşünme" durumları ile ölçek toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin "hemşirelikte girişimciliğin önemli olduğunu düşünme" durumları ile son test Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerine toplumsal fayda sağlayacak duyarlılık projelerinin verilmesi, öğrencilerin bireysel girişimcilik algılarını geliştirmektedir. Bu nedenle müfredata bu gelişimi destekleyecek nitelikte derslerin konulması ve araştırmanın tek merkezli yürütülmesi nedeniyle çalışmanın daha geniş gruplarda yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Bireysel girişimcilik, Girişimcilik, Hemşirelik öğrencisi, Toplumsal duyarlılık çalışması.

GİRİŞ

Toplum terimi, belirli bir bölgede yaşayarak ortak bir kültürü paylaşan ve hayatta kalmak için birbirine bağlı olan insanları ifade eder (Harris Muriel, 2010). Toplumu oluşturan insanlar, önemli sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için etkileşime girerler. Bu ihtiyaçlar, bir yere ait olmayı ve başkalarından saygı ve ilgi görmeyi içerir. Bir grubun üyesi olarak yaşamak, insanların tek başlarına başaramayacakları birçok şeyi başarmalarını ve kendilerini tehlikelerden korumalarını sağlar (Bozdağ ve Bozdağ 2020). Duyarlılık, bireylerin çevresindeki olaylar ve insanlarla ilişkiler geliştirmesi, bunlarla ilgili bir sorumluluk hissetmesi anlamına gelmektedir (Fidan 2017). Toplumsal duyarlılık ise, topluma yönelik dikkat neticesinde elde edilen bilgiyi işlemeyi sağlayan duygu düzeyini ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle toplumsal duyarlılık, bireylerin içinde bulunduğu çevreyle ve yaşadığı olaylarla ilişki kurması ve sorumluluk alması durumudur (Somerville 2013). Kişilerin toplumsal duyarlılık seviyesi, ait oldukları topluma uyumlarının sağlanması için de önemli bir etkidir (Baumsteiger ve Siegel 2018; Kumari 2017). Toplumu oluşturan tüm bireylerle sürekli ve birebir etkileşim halinde olan hemşireler, toplumun ihtiyaçlarını fark etme ve karşılanmasına yardım etmede ön saflarda yer alması nedeniyle önemli bir konumdadır (Jazi ve ark. 2019; Shonnon 2017). Yapılan çalışmalar, toplumsal duyarlılık bilinci yüksek girişimci hemşirelerin, hem toplumun gelişiminde hem de toplum sağlığının yükseltilmesinde daha etkin olduğunu ve bu hemşirelerin bireysel ve mesleki tatminlerinin de yüksek olduğunu göstermektedir (Jazi ve ark. 2019; Shonnon 2017; Ünlü ve Öngel 2017). Bu durum da, hemşirelerin toplumun sorunları ile ilgilenip çözüm önerileri geliştirmelerini sağlayarak hemşirelik mesleğinin daha görünür hale gelmesine katkı sağlamaktadır (Bahar ve ark. 2019).

Girişimcilik, bir fırsatı değerlendirerek iş fikri oluşturmak, bunun için gerekli kaynakları bulmak, daha sonra hayata geçirmek ve sonuçları almak için gerekli olan tüm faaliyetleri organize etmektir (Vannucci ve Weinstein 2017). Girişimci ise, bu faaliyetlerin her aşaması için hedefler koyan, tüm üretim etkenlerini birleştiren ve ortaya mal veya hizmet olabilecek bir ürün koymak için risk alabilen kişidir (Wilson ve ark. 2012). Girişimci kişilik özelliklerine sahip bireyler, bu nedenle diğer

bireylerden farklılık göstermektedir. Çünkü bu bireyler risk almaktan korkmaz, başarı ihtiyacı ile hareket eder ve kontrol odaklıdır (Sarıtaş ve Duran 2017). Girişimcilik eğilimine sahip olan üniversite öğrencilerinin de bu özellik sayesinde hayatta daha iyi yer edinebileceği, iş fırsatlarını daha kolay görebileceği ve değerlendirebileceği belirtilmektedir. Toplumda yaşanan sorunların farkına varmak, sağlık alanında yaşanan sürekli değişime ayak uydurmak ve bu değişimi toplumun gereksinimlerini gözeterek yönlendirmek ve çözüm yolları üretmek için hemşirelik mesleğini üstlenecek öğrencilerin toplumsal duyarlılıklarının yanı sıra girişimcilik eğilimine de sahip olmaları gerekmektedir (Bahar ve ark. 2019; Baumsteiger ve Siegel 2018; Kumari 2017). Yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik algı düzeyinin yüksek olduğu belirtilmiştir (Bahar ve ark. 2018; Kılavuz ve Aydın 2020; Türel ve Türel 2017). Hemşirelerin önemli rol ve sorumluluklarından birisi olan toplumu oluşturan bireyleri bilgilendirmek ve toplumsal duyarlılık çalışmalarında yer almak, bireysel girişimcilik becerileri ile daha etkin hale gelecektir. Yapılan literatür taramasında, girişimcilikle ilgili çalışmaların olduğu ancak toplumsal çalışmalar, projeler yapmanın etkinliğini ortaya koyan araştırmaların olmadığı belirlenmiştir. Bu saptamadan yola çıkılarak araştırmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinin toplumsal duyarlılık çalışması yapmalarının bireysel girişimcilik algılarına etkisini belirlemektir.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Yeri, Zamanı ve Örneklem Özelliği

Araştırmanın evrenini, Orta Karadeniz bölgesinde yer alan 2020-2021 eğitim yılı bahar döneminde bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim görmekte olan 148 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmemiş, araştırmaya katılmayı kabul eden 121 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan form, öğrencilerin tanıtıcı bilgilerini, toplumsal duyarlılık çalışması yapma ile bireysel girişimcilik hakkındaki düşüncelerini içeren 16 sorudan oluşmaktadır (Fidan, 2017; İncik ve Uzun, 2017).

Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği (BGAÖ): İncik ve Uzun (2017)'ün geliştirdiği ölçek 31 maddeden oluşan beşli Likert tiptedir. BGAÖ'nün alt boyutları sırasıyla planlama (6 madde; 1, 2, 3, 4, 5, 6), kontrol odağı (8 madde; 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14), kendine güven (6 madde; 15, 16, 17, 18, 19, 20), iletişim (4 madde; 21, 22, 23, 24), motivasyon (4 madde; 25, 26, 27, 28) ve öz disiplin (3 madde; 29, 30, 31) olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach-alpha katsayısı 0.90'dır. Bu çalışmada ise Cronbach alpha 0.89 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 31, en yüksek puan 155'dir. Puan arttıkça bireylerin bireysel girişimcilik algılarının da arttığı belirtilmektedir (İncik ve Uzun 2017).

Etik Boyut

Araştırma öncesinde ilgili üniversitenin Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan (26.03.2021 tarihli 2021/286 karar no) onam alınmıştır. Çalışmaya alınan öğrencilere de çalışmanın konusu ve uygulama hakkında bilgilendirme yapılarak bilgilendirilmiş izinleri alınmıştır.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırmanın verilerini toplamak için araştırma anketi Google Documents üzerinden online olarak yüklenmiş ve veriler sorumlu araştırmacı adına tanımlı e-posta ile Google Form aracılığıyla görüntülenmiştir. Online ortamda veri toplama formu doldurulmaya başlamadan önce, formun ilk sayfasında çalışma hakkında öğrencilere bilgi verilerek araştırmanın amacı ve uygulaması anlatılmış, aynı zamanda ön test ve son test öğrenci grubunun eşliğini sağlamak amacıyla anketlere Rumuz bölümü eklenmiştir. Öğrencilerin çalışmaya katılmayı kabul etmeleri durumunda ekrandaki "onaylıyorum"

butonunu işaretlemeleri istenmiş ve formu online ortamda dolduran öğrenciler, araştırmaya katılmayı kabul etmiş olarak sayılmıştır. Her bir formun doldurulması ortalama 10-15 dakika sürmüştür.

Google Form, Google Classroom üzerinden öğrencilerle paylaşılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere anketler uygulanarak, öğrencilerden ön test verileri toplanmıştır. Toplumsal Duyarlılık Çalışması Dersi kapsamında öğrenciler altı kişiden oluşan 20 gruba ayrılarak sosyal sorumluluk projesi hazırlamaları ve bunları hayata geçirmeleri istenmiştir. Bu süreçte ön hazırlık amacıyla dersin sorumlu öğretim elemanları tarafından öğrencilere proje hazırlamaya yönelik eğitim verilmiş ve çeşitli örnekler sunulmuştur. Ardından bir dönem boyunca haftada üç saat öğrencilerin grup çalışması yapabilme durumu, projelerin yürütülmesi için gerekli girişimcilik faaliyetleri yakından izlenmiş ve Google Classroom aracılığıyla yapılan canlı toplantılarda öğrencilere danışmanlık desteği sağlanmıştır. Son hafta gerçekleştirilen tüm projeler sunulmuştur. Ardından ön test verileri toplanan öğrencilere Google form aracılığıyla anketler tekrar uygulanmış ve son test verileri elde edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Science) 21.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, ortanca, minimum ve maksimum değerleri ve yüzdelik sayılar) ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri

Değişkenler	X±SS	Min.-Mak.
Yaş (Yıl)	22.28±1.46	20- 28
Değişkenler	n	%
Cinsiyet Kadın	97	80.2
Erkek	24	19.8
Daha Önce Toplumsal Duyarlılık ile İlgili Bir Çalışmada Yer Alma Durumu		
Evet	15	12.4
Hayır	106	87.6

X±SS: Ortalama± Standart sapma, n: sayı, %: yüzde.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22.28 ± 1.46 yıldır. Cinsiyeti kadın olan öğrencilerin oranı % 80.2, daha önce toplumsal duyarlılık ile ilgili bir çalışmada yer almadığını belirten öğrencilerin oranı % 87.6 olarak saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin toplumsal duyarlılık çalışmasının etkili olduğunu düşünme durumları eğitim öncesi % 80.2 iken eğitim sonrası % 82.6'ya yükselmiş, girişimci olmanın önemli olduğunu düşünen öğrencilerin oranı eğitim öncesi % 92.6 iken, eğitim sonrası % 94.2 olmuştur. Hemşirelikte girişimciliğin önemli olduğunu düşünen öğrencilerin oranı ise % 90.9'dan % 93.4'e yükselmiş, toplumsal duyarlılık çalışması yapmak için bireysel girişimciliğin önemli olduğunu vurgulayan öğrencilerin oranı da % 70.2'den, % 78.5'e çıkmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde; BGAÖ toplam puanları eğitim öncesi 61.190 ± 13.097 iken, eğitim sonrası 68.413 ± 11.356 olarak

bulunmuştur. Ölçekten alınan puan arttıkça bireysel girişimcilik algısı da artmaktadır. Toplumsal duyarlılık çalışması dersi sonrası, öğrencilerin bireysel girişimcilik algılarına yönelik ölçek puanlarında artış olmuştur. Ölçek alt boyutlarına ait toplam puanlarda da artış olduğu görülmektedir.

Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde; en büyük puan artışının Planlama alt boyutu (eğitim öncesi 13.371 ± 3.462 puan, eğitim sonrası 14.057 ± 3.064 puan) ve Kontrol Odağı alt boyutunda (eğitim öncesi 16.206 ± 3.783 puan, eğitim sonrası 16.966 ± 3.373 puan) olduğu, en düşük artışın ise; Öz Disiplin alt boyutunda olduğu (eğitim öncesi 6.60 ± 1.84 puan, eğitim sonrası 6.95 ± 1.55 puan) görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin tanıtıcı özellikleri, toplumsal duyarlılık çalışması ve girişimcilik ile ilgili görüşleri ile BGAÖ puan ortalamalarının karşılaştırıldığı Tablo 4 incelendiğinde; öğrencilerin hem ön test hem de son test 'toplumsal duyarlılık çalışmasının etkili olduğunu düşünme', 'girişimci olmanın önemli olduğunu düşünme'

Tablo 2. Öğrencilerin toplumsal duyarlılık çalışması ve girişimcilik ile ilgili görüşleri

Değişkenler	Eğitim Öncesi		Eğitim Sonrası	
	n	%	n	%
Toplumsal Duyarlılık Çalışmasının Etkili Olduğunu Düşünme				
Evet	97	80.2	100	82.6
Hayır	2	1.7	1	0.9
Kararsızım	22	18.2	20	16.5
Girişimci Bir İnsan Olduğunu Düşünme				
Evet	34	28.1	34	28.1
Hayır	22	18.2	20	16.6
Kararsızım	65	53.7	67	55.3
Girişimci Olmanın Önemli Olduğunu Düşünme				
Evet	112	92.6	114	94.2
Hayır	7	1.7	1	0.9
Kararsızım	2	5.8	6	4.9
Hemşirelikte Girişimciliğin Önemli Olduğunu Düşünme				
Evet	110	90.9	113	93.4
Hayır	0	0	1	0.8
Kararsızım	11	9.1	7	5.8
Toplumsal Duyarlılık Çalışması Yapmak İçin Girişimciliğin Önemli Olduğunu Düşünme				
Evet	85	70.2	95	78.5
Hayır	8	6.6	0	0
Kararsızım	28	23.1	26	21.5

n: sayı; %: yüzde.

ve 'toplumsal duyarlılık çalışması için girişimciliğin önemli olduğunu düşünme' durumları ile BGAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Bununla birlikte, öğrencilerin 'hemşirelikte girişimciliğin önemli olduğunu düşünme' durumları ile ön test BGAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, son test

BGAÖ puan ortalamaları arasında da anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$) (Tablo 4). Tablo 4 incelendiğinde; öğrencilerin ön test ve son test BGAÖ puan ortalamaları ile yaş, cinsiyet ve 'girişimci bir insan olduğunu düşünme' durumları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 3. Öğrencilerin ön test- son test BGAÖ puan ortalamalarının dağılımı

Ölçek ve Alt Boyutları	Çalışmanın alt ve üst değerleri		Ortanca		X±SS	
	Eğitim Öncesi	Eğitim Sonrası	Eğitim Öncesi	Eğitim Sonrası	Eğitim Öncesi	Eğitim Sonrası
BGAÖ	29- 95	31- 103	63.00	70.0	61.19±13.09	68.41±11.35
Planlama Alt Boyutu	6- 22	6- 22	14.00	14.00	13.37±3.46	14.05±3.06
Kontrol Odağı Alt Boyutu	8-28	8- 28	16.00	17.00	16.20±3.78	16.96±3.37
Kendine Güven Alt Boyutu	6- 20	6- 20	12.00	13.00	12.17±2.93	12.60±2.57
İletişim Boyutu	4- 17	4- 17	9.00	9.00	8.41±2.14	8.88±1.81
Motivasyon Alt Boyutu	4- 15	4- 14	9.00	9.00	8.54±2.16	8.95±1.19
Öz Disiplin Alt Boyutu	3- 11	3-11	6.00	7.00	6.60±1.84	6.95±1.55

X±SS: Ortalama± Standart sapma.

TARTIŞMA

Bir ülkenin hem sosyal hem de ekonomik açıdan kalkınması ve gelişmesi, ülkedeki toplumsal refah düzeyi ile ilişkilidir. Toplumsal refahın sağlanmasında, toplumda söz sahibi olan meslek gruplarının toplumun ihtiyaçlarına olan duyarlılığı oldukça önemlidir. Bu duyarlılık, ihtiyaçların fark edilmesinden karşılanmasına, toplum geneline bu bilincin aşılmasına kadar geniş bir yelpazede etki etmektedir (Bucur 2021). Toplumsal duyarlılığı yüksek bireyler aynı zamanda girişimcilik özelliğine de sahiptir. Çünkü bu duyarlılık neticesinde gereken tüm hedeflerin gerçekleştirilmesi için girişimcilik önemlidir. Hemşirelik mesleğinin toplumu doğrudan etkilemesi nedeniyle girişimcilik özelliğinin öğrencilere kazandırılması gerekmektedir (Bucur 2021; Yazdanifar 2012).

Araştırma sonuçlarına göre; toplumsal duyarlılık çalışmaları yapmak için girişimciliğin önemli olduğunu düşünen öğrencilerin oranı eğitim öncesi %70.2 iken, eğitim sonrası % 78.5'e yükselmiştir. Girişimci bir insan olmanın önemli

olduğunu düşünenlerin oranı, eğitim öncesi %92.6 iken eğitim sonrası % 94.2 olmuştur. Öğrencilerin hem ön test hem de son test BGAÖ puan ortalamaları ile toplumsal duyarlılık çalışması yapmak için girişimci olmak gerektiğine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Aynı zamanda, öğrencilerin hem ön test hem de son test BGAÖ puan ortalamaları ile girişimci olmanın önemli olduğunu düşünme durumları arasında da anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bununla birlikte öğrencilerin toplumsal duyarlılık çalışması yapmanın etkili olduğunu düşünme durumları ile de hem ön test hem son test BGAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Bu sonuçlar, öğrencilerin toplumsal duyarlılık çalışması yapmalarını destekleyen faaliyetlerin olması ile girişimci bir insan olmanın önemini kavradıklarını gösterir. Şahin ve arkadaşlarının (2021) hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik ve yenilikçilik eğilimlerini değerlendirdikleri çalışmalarında da, ders müfredatında yenilikçilik ve girişimcilik kavramlarının yer alması gerektiğini düşünen öğrencilerin oranının % 74.8

Tablo 4. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri, toplumsal duyarlılık çalışması ve girişimcilik ile ilgili görüşleri ile BGAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

Özellikler	BGAÖ Ön Test X±SS	BGAÖ Son Test X±SS
Yaş	r: -0.066* p: 0.471	r: -0.106* p: 0.249
Cinsiyet Kadın Erkek	56.58±7.77 56.02±9.62 Z: 2.949 a p: 0.087	71.22±8.06 64.84±12.94 Z: 14.507 a p: 0.060
Toplumsal Duyarlılık Çalışmasının Etkili Olduğunu Düşünme Evet Hayır Kararsızım	56.59±7.77 53.85±14.10 48.85±13.00 KW: 1.597 b p: 0.001	70.21±8.91 67.90±17.51 53.11±12.15 KW: 4.967 b p: 0.026
Girişimci Bir İnsan Olduğunu Düşünme Evet Hayır Kararsızım	65.802±1.465 87.833±8.007 76.454±1.390 KW: 1.596 b p: 0.501	67.663±5.495 66.333±3.557 76.004±6.390 KW: 2.203 b p: 0.610
Girişimci Olmanın Önemli Olduğunu Düşünme Evet Hayır Kararsızım	51.333±5.443 55.121±6.778 49.356±3.000 KW: 2.556 b p: 0.020	71.223±6.443 85.121±2.003 69.380±4.010 KW: 2.343 b p: 0.001
Hemşirelikte Girişimciliğin Önemli Olduğunu Düşünme Evet Hayır Kararsızım	65.132±2.495 77.446±9.557 70.121±4.390 KW: 4.003 b p: 0.641	78.863±2.085 77.833±6.557 86.454±3.390 KW: 1.107 b p: 0.021
Toplumsal Duyarlılık Çalışması Yapmak İçin Girişimciliğin Önemli Olduğunu Düşünme Evet Hayır Kararsızım	81.223±2.443 75.121±1.440 89.356±2.010 KW: 2.304 b p: 0.000	91.223±2.443 105.121±1.889 90.356±2.010 KW: 4.102 b p: 0.001

olması bu sonucu destekler niteliktedir. Çalışmaya katılan öğrencilerden girişimci bir insan olduğunu düşünenlerin oranı eğitim öncesi ve sonrası değişmezken, girişimci bir özelliğe sahip olmadığını düşünenlerin oranı ise %18.2'den, % 16.6'ya düşmüştür. Basu ve Virick (2008)'in, Yanikkerem ve arkadaşlarının (2019) yaptıkları araştırmalarında, öğrencilerden girişimcilikle ilgili ders alanların, girişimcilik algısının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Tüm bu sonuçlar, eğitimin bireysel girişimcilik algısı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Hemşirelik mesleğinde, girişimciliğin önemli olduğunu düşünen öğrencilerin oranı eğitim öncesi % 90.9 iken, eğitim sonrası % 93.4'tür. Aynı zamanda öğrencilerin son test BGAÖ puan ortalamaları ile hemşirelik mesleğinde girişimciliğin önemli olduğunu düşünme durumları arasında, anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrenciler toplumsal duyarlılık çalışması yaparken, hemşirelik bakış açısını kullanarak toplumda var olan bir ihtiyacı gidermeye çalışmış ve bunu yaparken girişimcilik özelliklerinden yararlanmışlardır. Aynı zamanda Kılavuz ve Aydın'ın (2020) çalışmasında, hemşirelik mesleğini isteyerek seçen öğrencilerin bireysel girişimcilik algıları daha yüksek bulunmuştur. Şahin ve arkadaşlarının (2021) çalışmasında ise, hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile yenilikçilik algıları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Hemşirelik mesleğinin insan odaklı yapısı ve toplum üzerindeki etkisi, hemşirelik öğrencilerinin yeniliğe açık, toplumsal gelişmeleri takip eden ve yön veren bireyler olmalarını gerektirmektedir şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, yaş ve cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test BGAÖ toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Şahin ve arkadaşlarının (2021) çalışmasında da hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik ve yenilikçilik algı düzeyleri ile yaş ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Girişimcilik algısı üzerinde cinsiyetin etki etmediğini belirten üniversite öğrencileri ile yapılmış farklı çalışmalar da bulunmaktadır (Yılmaz ve Sünbül 2009; Dolu ve ark. 2016). Bu durum, yaş ve cinsiyetten bağımsız olarak yapılan çalışmalarda girişimcilik kavramı üzerinde durulmasının ve bu özelliği destekleyecek faaliyetlerin yapılmasının bu algıyı geliştirdiği söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik algılarını belirlemek amacıyla sorulan sorulara ön testte verdikleri yanıtlar ile son testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde de

bu durum açıkça görülmektedir (Tablo 2). Ancak ülkemizde yapılan bazı çalışmalarda, cinsiyetin girişimcilik algısı üzerine etkili olduğu ve erkek öğrencilerin girişimcilik algısının kadın öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur (Atasoy ve Aktaş, 2020; Gümül ve ark. 2017). Erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha girişimci görünmesi kültürel yapının etkisiyle ortaya çıkmış olabilir. Ancak günümüzde toplumsal cinsiyet algısının değişmeye başlaması ile kadın hemşirelik öğrencileri de, topluma sağlık sektöründe yeteneklerini kullanarak girişimcilik faaliyetlerinde ön sıralarda yer almaktadır. Dolayısıyla kadın öğrencilerde toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapmadan desteklenerek girişimcilik faaliyetleri konusunda teşvik edilmelidirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerin BGAÖ toplam puanının eğitim sonra arttığı görülmüştür. Ölçekten alınan puanlar arttıkça bireysel girişimcilik algısının arttığı göz önüne alındığında, hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini sahip olmanın önemi konusunda farkındalıklarını arttırdığı söylenebilir. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde; en büyük puan artışının Planlama alt boyutu ve Kontrol Odağı alt boyutunda olduğu görülmüştür. Kılavuz ve Aydın'ın çalışması incelendiğinde ise, tüm ölçek alt boyut puanlarının çalışmamızdan daha yüksek olduğu, Planlama alt boyut puanının 22.79 ± 3.61 puan, Kontrol Odağı alt boyut puanının ise 31.29 ± 4.49 puan olduğu görülmüştür. Aynı ölçeği kullanan başka bir çalışmaya rastlanmazken, farklı girişimcilik algı ölçeklerini kullanan çalışmalarda elde edilen puanlar, öğrencilerin girişimcilik algılarının yüksek olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Akçakanat ve ark. 2014; Bahar ve ark. 2018; Dolu ve ark. 2016; Türeli ve Türeli 2017). Girişimcilik algısı yüksek olan hemşirelik öğrencileri, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip ederek mesleki, toplumsal ve bireysel geleceklerini yapılandırabilir, toplumun ihtiyaçlarının fark edilmesi ve giderilmesi konusunda ön saflarda yer alabilirler (Shonnon 2017). Bunun yanında girişimcilik algısının yüksekliği; yenilikçilik ve sorunlara çözüm üretme becerisini de etkilemekte ve artırmaktadır (Sarioğlu Kemer ve Altuntaş 2017). Hemşirelik mesleği için oldukça önemli olan bu özellikleri, eğitim müfredatındaki değişiklikler ile lisans eğitiminden itibaren öğrenci hemşirelerin kazanması sağlanmalıdır denebilir.

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin eğitim öncesi bireysel girişimcilik algılarının orta düzeyin altında olduğu, eğitim sonrasında ise orta düzeye yükseldiği görülmüştür. Öğrencilerin, toplumsal duyarlılık çalışması ve girişimcilik ile ilgili görüşleri ile BGAÖ puan ortalamalarının karşılaştırıldığında, hem ön test hem de son testte anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, öğrencilerin 'hemşirelikte girişimciliğin önemli olduğunu düşünme' durumları ile son test BGAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla hemşirelik öğrencilerinin Toplumsal Duyarlılık Çalışması yapmalarının bireysel girişimcilik algılarını artırdığı söylenebilir. Bu doğrultuda; öğrencilere toplumsal duyarlılık proje ödevlerinin verilmesi ve danışmanlık sağlanması önemlidir. Bununla birlikte müfredata, öğrencilerin bu yönünü destekleyecek derslerin konulması yararlı olacaktır. Bu konuya dair daha geniş grupta ve çok merkezli bir araştırmanın yapılması önerilmektedir.

YAZARLIK KATKISI

Çalışma konsepti/Tasarımı: Ö.İ., Veri toplama: B.Ş. A., Ö.İ. Veri analizi ve yorumlama: B.Ş.A., Ö.İ., Yazı taslağı: B.Ş.A., Ö.İ., Makalenin son halinin onaylanması: B.Ş.A., Ö.İ., Denetleme/ Danışmanlık: Ö. İ.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Çalışma hazırlanırken; veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yazılması aşamalarında yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

FİNANSAL DESTEK

Yazarlar tarafından finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- Akçakanat, T., Mücevher M.H., & Çarıkçı, İ.H. (2014). Sözel, sayısal ve eşit ağırlık bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: SDÜ Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Dergisi, (2): 137-153.
- Atasoy I ve Aktaş BA. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Algısına Cinsiyet ve Diğer Faktörlerin Etkisi. Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi, 6(1): 80-8 8.
- Bahar A, Güler EK, Arslan M, İnem AB ve Çimen ZS. (2019).

Hemşirelik öğrencilerinde girişimcilik düzeyi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 10(3): 529-534.

- Basu A ve Virick M. (2008). Assessing entrepreneurial intentions amongst students: A comparative study. NCIIA, (2): 79-86.
- Baumsteiger R ve Siegel J. (2018). Measuring prosociality: The development of a prosocial behavioral intentions scale. Journal of Personality Assessment, (15): 1-10.
- Bozdağ F ve Bozdağ S. (2020). Development of Social Sensitivity Scale. Journal of Education, 18(1): 84-101.
- Bucur M. (2021). The Importance of Corporate Social Responsibility among Students in EUROPE. Proceedings, (63): 70-75.
- Dolu İ, Dönmez-Temucin E ve Arslan-Özkan H. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile bazı ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 11(2): 293-315.
- Fidan NK. (2017). Sensitivity of Students to the Natural Environment, Animals, Social Soruns and Cultural Heritage. International Electronic Journal of Elementary Education, 8(3): 403-424.
- Gümül F, Çalık A ve Kurt H. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye yönelik bir araştırma. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2): 91-107.
- Harris-Muriel J. (2010). Evaluating Public and Community Health Programs. Jossey-Bass A Wiley Imprint, San Francisco, 61-76.
- İncik E ve Uzun NB. (2017). Bireysel girişimcilik algı ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(39): 471-485.
- Jazi ZH, Peyrovi H ve Zareian A. (2019). Nurse's social responsibility: A hybrid concept analysis in Iran. Medical Journal of the Islamic Republic of Iran, (33): 44.
- Kılavuz F ve Aydın A. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Girişimcilik Algıları ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 7(3): 240-248.
- Kumari R. (2017). Comparative study of social sensitivity, social skill and social relation of rural area and urban area working women of Himachal Pradesh. International Journal of Advanced Research and Development, 2(5): 14-17.
- Sarioğlu-Kemer A ve Altuntaş S. (2017). Adaptation of the individual innovativeness scale in nursing profession: Turkish validity reliability study. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 14(1): 52-61.
- Sarıtaş A ve Duran G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma.

- Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1): 147-165.
- Shonnon C. (2017). Student Perspectives on Social Responsibility in Nursing. *Journal of Community Engagement and Higher Education*, 9(1): 4-17.
- Somerville LH. (2013). The Teenage Brain: Sensitivity to Social Evaluation. *Current Directions in Psychological Science*, (22): 121-127.
- Şahin E, Ögüt Y ve Tel-Aydın H. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik ve bireysel yenilikçilik eğilimlerinin belirlenmesi. *Health Sciences Student Journal*, 1(1): 7-14.
- Türel E ve Türel N. (2017). Geleneksel sanatları öğrencilerinin girişimcilik yatkınlıklarının değerlendirilmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi'nde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(4): 1200-1215.
- Ünlü N ve Öngel V. (2017). Hemşirelerin Sosyal Sorumluluk Algılarının İncelenmesi (Sakarya İli Örneği). *International Conference On Eurasian Economies*, (3): 224-232.
- Vannucci MJ ve Weinstein SM. (2017). The nurse entrepreneur: empowerment needs, challenges, and self-care practices. *Nursing: Research and Reviews*, (7): 57-66.
- Yanikkerem E ve Selçuk AK. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ve sosyal medya bağımlılığını etkileyen faktörler. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1): 15-30.
- Yazdanifar R. (2012). Corporate social responsibility; Importance, benefits, consequences, approaches to managing corporate social responsibility, Faculty of Management, Multimedia University, Cyberjaya, Malaysia.
- Yılmaz E ve Sünbül AM. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21): 196-203.
- Wilson A, Whitaker N ve Whitford D. (2012). Rising to the challenge of health care reform with entrepreneurial and intrapreneurial nursing initiatives, *Online Journal of Issues in Nursing*, 17(2): 5.